



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Oculus, Hoc Est: Fvndamentvm Opticvm**

**Scheiner, Christoph**

**Freiburg i. B., 1621**

Cap. III. Rei visæ secundum situm & locum una cum radijs decussatis,  
beneficio tubi optici permutatio.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71258](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71258)

fuiſſet conſpecta ſine foramine.

5. Res per foramen aſpecta, minor quidem apparet, quam abſque foraminis adminiculo, multo tamen præciſior, diſtinctior, & accuratior apprehenditur.

6. Si omnibus inuariatis, foramen ab oculo ad obiectum admoueas, res viſa ſenſim apparebit minor, donec euaneſcat; ſi verò admoueas euadet maior; illic tamen radij plus in Cornea occupant, hic minus.

7. Obiecta tam eminus quam comminus malignè, confuſè, indiſtinctè & quaſi per nebulam ſpectata, aut maiora debito, vel multiplicata, ſimpliciter & diſtinctè cernuntur, trans minimum foramen; patet hoc in ſuperfluis ſiderum radiationibus, quas adhiberit foramen vt plurimum abſcindit: in rebus exilibus oculo proximè obiectis, dilatantur enim ita, vt diſcerni nequeant, quæ tamen interuentu foraminis probè diſtinguuntur. Horum omnium rationem expeditam dabit, qui formale viſionis organum veraciter repererit.

### EXPERIENTIA TERTIA.

#### RADIORVM DECVSSATIO, ET REI

viſæ poſt decuſſationem ſecundum  
ſitum permutatio.

#### CAPVT III.

**S**I vitro concauo tubi cuiuſcunque alliuertis paruulam cereæ particulam extra centrum vitri, ſed non procul, & conuexi vitri aperturam valdè conſtrinxeris, vt paruus circulus detentus ſit, apparebit quidem res quæcunque procul viſa ſitu ordinato, & naturali, tera verò euerſo ſitu, id eſt, ſi ceram in dextra parte applicaueris, capeſſet ea locum viſum in parte ſiniſtra, & vice verſa, quod patet ad oculum; ſi enim in dextram cavitatis partem affrices, ceram aut ſimile quid, videbis in ſiniſtrâ, ſitu figuræ permutato: quod etiam inde manifeſtatur, quia ſi interſerantur lamellæ



mellâ radium à dextrâ oculi parte abscindas, occultabit ea abscissio finistram ceræ & rei procul visæ effigiem; sit hoc ideo, quia sub eodem radio iacet res procul visa sinistra, & cera prope posita dextra.

Esto tubus opticus ABCD, vitrum conuexum ad AB. cauum EFG, cera illita H, ex parte dextrâ, res procul visa I K, quæ quidem apparebit oculo LM aspectu naturali, id est, situ impermutato, at verò cera H ad dextram vitri EFG, atque oculi LNM partem posita, transferetur in partem finistram, & videbitur ex parte I, non autem K.

Differt hæc experientia à priore. Quia prior solam radiorum decussationem per foramen nudum probauit, hæc eandem per bina vitra, conuexum & concauum ostendit luculentissimè. Nam lamella inter oculum NM, & vitrum HG subingressa, quando radium NH obtexerit, occultat etiam rei visæ punctum I, punctum vero K non aufert prius, quam in partem finistram ad F vsque peruenerit.

Deinde hoc peculiare accedit huic experientie, quod cera H post intersectionem radiorum IH & RF, locum visum nihilominus permuet: cum enim ipsa existat ad dextram oculi partem, in sinistra conspicitur ad punctum I.

Præterea apparet ingens instar montis alicuius.

Et tandem colores nullo modo discernuntur, sed vmbra instar obuersantur oculo.

Hæc experientia vim suam habet, etiam si oculum LNM à vitro EFG, satis longo interuallo amoueas, utpote vnam spithamam aut amplius, &c. De hac experientia insinuationem quoque feci in Apellis epistola tertia anno 1612. ad Marcum Welferum conscripta, vbi me huc reieci: si quid ergo illic obscurius dictum, hinc lucem accipere poteris.

